

УДК 378.091.2.11.3-051:376]001.4:005.336.2

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2025.2.27>

Ірина СИДОРУК

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Волинська область, Україна, 43025

ORCID: 0000-0003-3029-3142

Ірина БРУШНЕВСЬКА

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Волинська область, Україна, 43025

ORCID: 0000-0002-3381-6490

Бібліографічний опис статті: Сидорук, І., Брушневська, І. (2025). Термінологічна компетентність як складова частина професійної підготовки майбутніх фахівців зі спеціальності А6 Спеціальна освіта. *Acta Paedagogica Volyniensis*, 2, 195–201, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.2.27>

ТЕРМІНОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ А6 СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА

У статті актуалізовано проблему формування термінологічної компетентності як складової частини професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі спеціальної та інклюзивної освіти. Обґрунтовано необхідність формування термінологічної компетентності у магістрів зі спеціальності А6 Спеціальна освіта. Визначено змістову сутність таких понять, як «термін», «термінологія», «терміносистема», «професіоналізми», «компетентність», «термінологічна компетентність» та ін. Поняття «термінологічна компетентність» потрактовано як складник професійної компетентності; здатність майбутнього фахівця зі спеціальності А 6 Спеціальна освіта послуговуватися спеціальними термінами в процесі наукової та професійної діяльності (усному та писемному мовленні), що визначається наявністю в нього функціональної системи спеціальних знань, когнітивних умінь і практичних навичок та спеціальних здібностей, що ґрунтуються на власній внутрішній мотивації та досвіді, ураховують лінгвістичні та соціальні правила; «вміння добирати терміни згідно з темою, застосовувати їх відповідно до дефініції, розрізняти терміни та професіоналізми». Схарактеризовано термінологічне поле спеціальної та інклюзивної освіти. Визначено джерела труднощів, що виникають на шляху формування термінологічної компетентності у здобувачів вищої освіти.

Для забезпечення вірогідності положень та висновків, досягнення мети використано теоретичні методи дослідження, такі як вивчення, аналіз, синтез, порівняння, узагальнення інформації з публікацій в електронній базі даних Google Scholar та ін., нормативної бази вищої освіти України.

Наукова новизна і теоретичне значення дослідження полягає в тому, що у процесі дослідження розкрито зміст термінологічної компетентності та її роль у підготовці майбутніх фахівців спеціальної та інклюзивної освіти в умовах закладу вищої освіти.

Ключові слова: спеціальна освіта, інклюзивна освіта, особа з особливими освітніми потребами, здобувач вищої освіти, майбутні фахівці спеціальної та інклюзивної освіти, термін, термінологічна компетентність.

Iryna SYDORUK

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor at the Department of Special and Inclusive Education Lesya Ukrainka Volyn National University, 13 Voli Ave, Lutsk, Volyn region, Ukraine, 43025

ORCID: 0000-0003-3029-3142

Iryna BRUSHNEVSKA

PhD of Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Department of Special and Inclusive Education, Lesya Ukrainka Volyn National University, Volya Ave, 13, Lutsk, Volyn region, Ukraine, 43025

ORCID: 0000-0002-3381-6490

To cite this article: Sydoruk, I., Brushnevska I. (2025). Terminologichna kompetentnist yak skladova chastyna profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv zi spetsialnosti A6 Spetsialna osvita [Terminological competence as an integral part of the professional training of future specialists in the specialty a6 special education]. *Acta Paedagogica Volynienses*, 2, 195–201, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.2.27>

TERMINOLOGICAL COMPETENCE AS AN INTEGRAL PART OF THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS IN THE SPECIALTY A6 SPECIAL EDUCATION

The article updates the problem of forming terminological competence as a component of professional training of future specialists in special education. The need to form terminological competence in masters in the specialty A6 Special Education is substantiated. The content essence of such concepts as "term", "terminology", "terminological system", "professionalisms", "competence", "terminological competence", etc. is determined. The concept of "terminological competence" is interpreted as a component of professional competence; the ability of a future specialist in the specialty A 6 Special Education to use special terms in the process of scientific and professional activity (oral and written speech), which is determined by the presence of a functional system of special knowledge, cognitive skills and practical skills and special abilities, which are based on their internal motivation and experience, take into account linguistic and social rules; "the ability to select terms according to the topic, apply them by definition, distinguish between terms and professionalisms". The terminological field of special and inclusive education is characterized. The sources of difficulties that arise in the way of forming the terminological competence in higher education applicants are identified.

To ensure the reliability of the statements and conclusions, and to achieve the goal, theoretical research methods were used, such as studying, analyzing, synthesizing, comparing, and generalizing information from publications in the electronic database Google Scholar, etc., the regulatory framework of higher education in Ukraine.

The scientific novelty and theoretical significance of the study lie in the fact that the role and content of terminological competence in the training of future specialists in special and inclusive education in the conditions of a higher education institution are revealed in the research process.

Key words: special education, inclusive education, special pedagogy, person with special educational needs, higher education student, future specialists in special and inclusive education, term, terminological competence.

Актуальність проблеми. Інтеграція України в європейський освітньо-професійний простір, сучасний стан освітньої політики у сфері спеціальної та інклюзивної освіти, заміна медичного підходу на недискримінаційну соціальну модель у сприйнятті психофізичного порушення як обмежувального чинника функціонування особи в соціумі – зумовили певні зміни й поповнення галузевої термінології новими термінами, розвиток понятійного апарату спеціальної педагогіки тощо, актуалізували проблему відсутності відповідних термінологічних словників (І. Сидорук, 2024). Зокрема, в процесі ознайомлення з науково-педагогічною літературою, нормативно-правовою базою з питань освіти дітей з особливими освітніми потребами (в контексті порушень психофізичного розвитку), привертає нашу увагу непослідовне вживання термінологічних одиниць, невпорядкованість та неунормованість термінології, відповідної терміносистеми тощо. Піднята в науковій розвідці проблема набуває актуальності, зокрема, в контексті підготовки майбутніх фахівців зі спеціальності А6 Спеціальна освіта галузі знань А Освіта, позаяк зазначене вище зумовлює складнощі

у формуванні на високому рівні термінологічної компетентності у здобувачів вищої освіти (І. Сидорук, 2024).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У процесі дослідження ми опиралися на результати наукових розвідок щодо сучасних питань методології системи наук про спеціальну освіту (В. Синьов, А. Шевцов, 2021); порівняння понятійно-термінологічного поля галузі спеціальної освіти в українській та англійській мовах (А. Шевцов, Н. Никоненко, 2019); потреби у концептуалізації понять інклюзивної освіти в Україні (О. Мартинчук, Т. Скрипник, 2020); ролі термінологічної компетентності у становленні майбутнього фахівця (Т. Денищич, 2024); теоретико-методологічних аспектів формування термінологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі спеціальної освіти (Ю. Бугера, 2018) та ін.

Для нашого дослідження важливе значення мають:

1) напрацювання дослідників, які подано в сучасному термінологічному словнику зі спеціальної педагогіки та психології (Л. Прохоренко, В. Засенко та ін., 2024). У словнику частково «відображено як класично усталену

термінологію, так і нові педагогічні й психологічні поняття і терміни, що характеризують прогресивні тенденції розвитку освіти й, зокрема, освіти осіб з особливими потребами, а також терміни й поняття, які мають значущість для всіх рівнів освітньої діяльності, посідають важливе місце в структурі наукового, педагогічного і психологічного знання» (Л. Прохоренко, В. Засенко та ін., 2024);

2) класифікація термінологічної лексики спеціальної освіти (А. Шевцов, Н. Никоненко, 2019) через такі лексико-тематичні групи: назви галузей, розділів науки; назви осіб (об'єктів-суб'єктів освітнього та реабілітаційного процесів); назви порушень; назви організацій, установ; назви документів; назви на позначення процесів та явищ; назви приладдя.

Попри те, що питання необхідності перегляду низки термінів та понять в галузі спеціальної та інклюзивної освіти не є новим, досі «не здійснено системного перегляду термінологічної визначеності необхідних понять, досягнення їх внутрішньої узгодженості та відповідності міжнародним нормам», не унормовано термінологію в нормативно-правових документах (О. Мартинчук, Т. Скрипник, 2020).

Мета дослідження – актуалізувати проблему формування термінологічної компетентності як складової частини професійної підготовки майбутніх фахівців зі спеціальності А6 Спеціальна освіта.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розгляд питання щодо формування термінологічної компетентності у майбутніх фахівців зі спеціальності А6 Спеціальна освіта як складової частини їх професійної підготовки розкриємо через: 1) визначення змістової сутності таких понять, як «термін», «дефініція», «терміноїд», «термінологія», «терміносистема», «професіоналізми», «компетентність», «термінологічна компетентність»; 2) аналіз труднощів, що виникають на шляху формування термінологічної компетентності у здобувачів вищої освіти.

Виконання першого завдання – визначення змістової сутності таких понять, як «термін», «дефініція», «терміноїд», «термінологія», «терміносистема», «професіоналізми», «компетентність», «термінологічна компетентність» – дав змогу з'ясувати таке:

– під поняттям «термін» розуміємо мовний знак, що позначає поняття у певній галузі знання,

їх створюють на основі наукового або технічного поняття (В. Дубічинський & Л. Васенко, 2010; І. Сидорук, 2024). Вимоги, що висувуються до термінів: однозначність у межах однієї наукової системи, точність у назві поняття, риси, ознаки позначуваного поняття (явища), відсутність омонімії; стилістична нейтральність та позбавленість емоційно-експресивного забарвлення; відсутність синонімів у межах однієї терміносистеми; узгодження із внутрішніми законами мови, яка ним користується (від нього мають легко утворюватися похідні терміни); стандартизованість (досягнення оптимального ступеня впорядкованості): фіксація у термінологічному словнику, загальне визнання (А. Шевцов & Н. Никоненко, 2019);

– дефініція – це визначення наукового поняття (В. Дубічинський & Л. Васенко, 2010; І. Сидорук, 2024), роз'яснення чи витлумачення значення (сенсу) терміна чи поняття;

– терміноїд – назва конкретного об'єкта або дії у певній галузі професійної діяльності, їх створюють на основі поняття у вузькій професійній діяльності. «Терміноїди є групою лексичних одиниць, що складається з номенклатури, професіоналізмів і професійних просторіч» (В. Дубічинський & Л. Васенко, 2010; І. Сидорук, 2024). Щодо поняття «професіоналізми» варто зауважити таке: «це слова та словосполучення, властиві мовленню певної професійної групи людей. Різниця між термінами та професіоналізмами полягає в тому, що значна частина професіоналізмів – неофіційні розмовні заміники термінів, вони не завжди відповідають нормам літературної мови; неофіційні синоніми до термінів; вони не становлять чіткої системи, тоді як терміни є систематизованими (кодифікованими) назвами понять» (І. Сидорук, 2024);

– термінологія – сукупність термінів, що склалася стихійно у певній галузі знання або діяльності (В. Дубічинський & Л. Васенко, 2010; І. Сидорук, 2024);

– терміносистема – система термінів, що обслуговує наукову концепцію, наукову теорію певної галузі знання (В. Дубічинський & Л. Васенко, 2010; І. Сидорук, 2024).

Перш ніж дати визначення поняття «термінологічна компетентність», розкриємо зміст дефініції «компетентність». Компетентність – це динамічна комбінація «знань, вмінь і прак-

тичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти» (В. Захарченко, С. Калашнікова, В. Луговий, А. Ставицький, Ю. Рашкевич, Ж. Таланова, 2014, с. 28–29). З урахуванням зазначеного вище, термінологічну компетентність розглядаємо як: складник професійної (О. Голінатий, Г. Онуфрієнко) компетентності; здатність майбутнього фахівця зі спеціальності А 6 Спеціальна освіта послуговуватися спеціальними термінами в процесі наукової та професійної діяльності (усному та писемному мовленні), що визначається наявністю в нього функціональної системи спеціальних знань, когнітивних умінь і практичних навичок та спеціальних здібностей (О. Гридчук) (В. Перерва, 2019), що ґрунтуються на власній внутрішній мотивації та досвіді, ураховують лінгвістичні та соціальні правила (Т. Денищич; І. Сидорук, 2024); «вміння добирати терміни згідно з темою, застосовувати їх відповідно до дефініції, розрізняти терміни та професіоналізми» (Т. Стасюк) (В. Перерва, 2019; І. Сидорук, 2024).

Термінологічна компетентність включає: володіння термінологічною базою галузі знань, спеціальності, фахових освітніх компонентів; вільне сприймання і продукування термінів; професійно-термінологічну грамотність в писемному й усному мовленні; уміння вести бесіду, аналізувати, переконувати, обґрунтовувати власну думку, доводити; написання текстів з використанням термінів (Т. Денищич); розрізнення термінів та професіоналізмів тощо (І. Сидорук, 2024). Варто також зауважити, що термінологія спеціальної та інклюзивної освіти включає загальнопедагогічні, медичні, психологічні поняття та ін.

Виконання другого завдання – аналіз труднощів, що виникають на шляху формування термінологічної компетентності у здобувачів вищої освіти – дав змогу з'ясувати, що засвоєння студентами та активне використання у професійній та дослідницькій діяльності фахової лексики, зокрема, сучасної галузевої термінології, є важливою складовою частиною професійної підготовки та формування професійної компетентності зазначених вище фахівців. Рівень

володіння майбутніми фахівцями зі спеціальної освіти фаховою термінологією свідчить про ступінь розуміння професійних понять і явищ, є умовою комунікативної компетентності майбутнього фахівця (Ю. Бугера, 2018, с. 34). Завдання закладу вищої освіти – сформувати термінологічну компетентність у студентів.

Сьогодні термінознавство (наука, яка займається вивченням термінів та терміносистем) розробляє нові проблеми, зокрема – питання про фахову мову, «про структури знань, які стоять за терміном, про когнітивні наукові карти, про професійну комунікацію тощо» (Г. Крохмальна, 2016, с. 111; Т. Стасюк, 2013, с. 38). Разом з тим, термінологічне поле (сукупність термінів, зв'язаних спільним змістом) спеціальної освіти нині характеризується такими явищами, як: омонімії (коли один український термін вживається для позначення зовсім різних понять. Наприклад, термін «корекційна педагогіка»); недоречне емоційно-експресивне наповнення лексики (наприклад, терміни «розумова відсталість», «вчитель-дефектолог (олігофренопедагог)»); синонімії (як от паралельне застосування кількох термінів для характеристики одного поняття: «діти з порушеннями інтелектуального (розумового) розвитку» – «діти з інтелектуальними порушеннями» – «розумово відсталі діти»); неузгодженість із законами української мови через використання неправильного перекладу з інших мов та залишки транслітерації (наприклад, *individualized educational program* (plan) – індивідуальна програма розвитку/індивідуальний/індивідуалізований навчальний план) (А. Шевцов & Н. Никоненко, 2019); використання морально застарілих термінів (наприклад, «вада», «дефектолог» та ін.) тощо.

О. Мартинчук, Т. Скрипник (2020) у своїй науковій розвідці, яка не втрачає актуальності й нині, звертають увагу на необхідності перегляду понятійної визначеності та упорядкування наявних дефініцій з інклюзивної освіти задля чіткого розуміння суті інклюзивного процесу та механізмів його реалізації. Вчені актуалізують потребу у концептуалізації понять інклюзивної освіти в Україні через системний перегляд термінів та понять, що відбиті в українській нормативно-правовій базі з питань інклюзивної освіти, а також розробленню відповідного тезаурусу, як от: фіксування головної цілі інклюзивного навчання

в українській законодавчій базі; SMART-ціль як головний орієнтир діяльності команди психолого-педагогічного супроводу особи з особливими освітніми потребами; конкретизація в законодавстві ряду понять («інклюзивне освітнє середовище», «якісна інклюзивна освіта», «наступність» і «партнерство») та ін.

Таким чином, джерелами труднощів на шляху формування термінологічної компетентності у здобувачів вищої освіти можуть бути: застаріла література, що містить неактуальну на даний час термінологію (наприклад, ту, що відповідає медичній моделі оцінки психофізичних порушень); наукові, методичні тощо праці, автори яких (як правило практики), вживають професіоналізми, припускаються помилок, «вдаючись до необґрунтованої синонімії чи популізму» (С. Миронова, 2024); неунормованість термінології в нормативно-правовій базі з питань спеціальної та інклюзивної освіти; запозичення закордонного досвіду в наукових роботах з вживанням термінології, що не відповідає чинній нормативно-правовій базі України щодо спеціальної та інклюзивної освіти тощо. Як наслідок – поширеними помилками в усному і писемному фаховому мовленні здобувачів вищої освіти за спеціальністю А 6 Спеціальна освіта є: застарілі терміни й поняття, що ґрунтуються на медичній моделі порушення («комбіноване порушення», «інвалід» тощо); медичні терміни, які не завжди є тотожними в педагогіці та психології («порушення артикуляційного апарату тощо); закордонні терміни, що не відповідають вітчизняній законодавчій базі («неповносправна дитина» тощо); некоректні терміни, похідні від нозології («інклюзятко», «нормотипова дитина» тощо); «вживання ско-

рочень, які не є загальноприйнятими, без їх розшифрування» (С. Миронова, 2024) та ін..

Висновки та перспективи подальших досліджень. Очевидно, що функціонування термінології у сфері спеціальної та інклюзивної освіти є актуальним як на теоретичному рівні, так і в практичних аспектах її реалізації. В контексті вищевикладеного, для формування термінологічної системи спеціальної та інклюзивної освіти необхідно: систематизувати, з орієнтацією на міжнародні норми, наявні в сучасній нормативно-правовій базі терміни, що стосуються спеціальної та інклюзивної освіти; стандартизувати терміни через включення їх до словників зі спеціальної та інклюзивної освіти, спеціальної педагогіки як науки. Адже неунормованість термінологічної системи може значною мірою гальмувати розвиток самої науки.

Формування термінологічної компетентності у майбутніх фахівців зі спеціальності А6 Спеціальна освіта – одна зі складових частин підвищення якості їхньої підготовки у закладах вищої освіти (І. Сидорук, 2024). Недооцінювання її ролі під час опанування здобувачами вищої освіти фахової лексики «є однією з причин їх неспроможності ґрунтовно засвоювати, адекватно усвідомлювати та об'єктивно оцінювати знання з фахових освітніх компонентів, орієнтуватися в потоці інформації. Як наслідок – сформовані несистематизовані, поверхневі знання, неналежний рівень професійної підготовки» (І. Сидорук, 2024). Перспективу подальших наукових розвідок вбачаємо у розвитку критичного мислення у майбутніх фахівців зі спеціальної та інклюзивної освіти у контексті формування їх термінологічної компетентності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бугера Ю. Ю. (2018). Теоретико-методологічні аспекти формування термінологічної компетентності майбутніх фахівців у галузі спеціальної освіти. *Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки*. 2018. Вип. 12. С. 34 – 43.
2. Денишич Т. Роль термінологічної компетентності у становленні майбутнього фахівця. URL: https://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp161/denishhich_t.a..pdf (дата звернення: 19.12.2024 р.).
3. Дубічинський В., Васенко Л. Деякі аспекти термінознавства у процесі навчання української мови за професійним спрямуванням. *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*. 2010. № 675. С. 93–97.
4. Мартинчук О. В., Скрипник Т. В. Потреба у концептуалізації понять інклюзивної освіти в Україні як виклик сьогодення. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць*, 2020, 16 (Том 1). с. 186 – 197.
5. Миронова С. П. Особливості наукових досліджень у сфері спеціальної та інклюзивної освіти. *Науковий журнал Хортицької національної академії (Серія: Педагогіка. Соціальна робота)*. Випуск 1 (10), 2024. С. 120–127.

6. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад. : В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В.Г.Кременя. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 100 с.
7. Перерва В. Формування термінологічної компетентності майбутніх учителів біології в системі самостійної роботи. *Наукові записки БДПУ. Серія: Педагогічні науки*. Вип.3. Бердянськ : БДПУ, 2019. С. 337 – 345.
8. Сидорук І. І. До проблеми формування термінологічної компетентності здобувачів вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта. Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти. *Збірник тез доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (16-19 травня 2024 р., Луцьк) / за заг. ред. проф. І.Б. Кузави / І. М. Брушневська, Г. О. Гац, Н.С. Карабанова, З. С. Мацюк, В.Ф. Сергєєва, І.І. Сидорук, Л. П. Стасюк.* Луцьк, 2024. 326 с. С. 251 – 253.
9. Синьов В., Шевцов А. Сучасні питання методології системи наук про спеціальну освіту. *Вища освіта України*, 2021, № 1. С. 63-71.
10. Спеціальна педагогіка і психологія : сучас. термінол. словник / за ред. Л. Прохоренко, В. Засенка. Київ : Генеза, 2024. 272 с.
11. Стасюк Т. В. Нові тенденції розвитку термінознавства: здобутки міжнародної наукової групи Р. Теммерман. *Термінологічний вісник: Збірник наукових праць*. К. : Інститут української мови НАНУ, 2013. Вип. 2 (1)., С. 38.
12. Шевцов А.Г., Никоненко Н.В. До питання про порівняння понятійно-термінологічного поля галузі спеціальної освіти в українській та англійській мовах. *Актуальні питання корекційної освіти*, 2019. Випуск № 13. С. 324 – 340.
13. Крохмальна Г. Термінологічна компетентність майбутніх учителів початкової школи: сучасний стан та шляхи вдосконалення. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. 2016. Вип. 30. С. 110–118.

REFERENCES:

1. Buhera, Yu. (2018). Teoretyko-metodolohichni aspekty formuvannia terminolohichnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv u haluzi spetsialnoi osvity [Theoretical and methodological aspects of the future specialists terminological competence formation in the field of special education]. *Actual problems of the correctional education*, Iss. 12. С. 34 – 43. [in Ukrainian].
2. Denyshchych, T. A. Rol terminolohichnoi kompetentnosti u stanovleni maibutnoho fakhivtsia [Rol terminolohichnoi kompetentnosti u stanovleni maibutnoho]. URL: https://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp161/denishchich_t.a..pdf [in Ukrainian].
3. Dubichynskyi, V., Vasenko, L. (2010). Deiaki aspekty terminoznavstva u protsesi navchannia ukrainskoi movy za profesiinym spriamuvanniam [Some aspects of terminology in the process of learning the Ukrainian language in a professional direction]. *Herald of L'viv Polytechnic National University «Problems of Ukrainian Terminology»*. № 675. 93–97. [in Ukrainian].
4. Martynchuk, O., Skrypnyk, T. (2020). Potreba u kontseptualizatsii poniat inkliuzyvnoi osvity v Ukraini yak vyklyk sohodennia [The need for conceptualizing the terms of inclusive education in Ukraine as a challenge of the present]. *Actual problems of the correctional education*, 16 (Volume 1). 186 – 197. [in Ukrainian].
5. Myronova, S. (2024). Osoblyvosti naukovykh doslidzhen u sferi spetsialnoi ta inkliuzyvnoi osvity [Features of scientific research in the sphere of special and inclusive education]. *Scientific Journal of Khortytsia National Academy (Series: Pedagogy. Social work)*. Vol.1(10). 120–127.
6. Zakharchenko, V., Kalashnikova, S., Lugovy, V., Stavytskyi, A., Rashkevich, Yu., Talanova, Zh. (2014). Natsionalnyi osvittinii hlosarii: vyshcha osvita / 2-e vyd., pererob. i dop. [National educational glossary: higher education / 2nd ed., revised. and add.]. Kyiv: TOV «Vydavnychiy dim «Pleiady», 100 s. [in Ukrainian].
7. Pererva, V. (2019). Formuvannia terminolohichnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv biolohii v systemi samostiinoi roboty [Formation of the terminological competence of future biology teachers in the independent work's system]. *Scientific Papers of Berdiansk State Pedagogical University/ Series: Pedagogical sciences*. Volume 3. Berdiansk : BSPU,. 337 – 345. [in Ukrainian].
8. Sydoruk, I. (2024). Do problemy formuvannia terminolohichnoi kompetentnosti здобувачів вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта [To the problem of the formation of terminological competence of students of higher education in the specialty 016 Special education]. *Modern theoretical and applied contexts of special and inclusive education. Collection of abstracts of reports of the IV All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (May 16-19, 2024, Lutsk) / in general ed. Prof. I.B. Kuzavy / I. M. Brushnevska, H. AT. Gats, N.S. Karabanova, Z. WITH. Matsyuk, V.F. Sergeyeva, I.I. Sydoruk, L. P. Stasiuk, Lutsk, 2024. С. 251 – 253. [in Ukrainian].*
9. Syniov, V. & Shevtsov, A. (2021). Suchasni pytannia metodolohii systemy nauk pro spetsialnu osvitu [Modern issues of the methodology of the system of special education sciences]. *Higher education of Ukraine*, 2021, № 1. 63 – 71. [in Ukrainian].

10. Prokhorenko, L. & Shade V. (Ed) (2024). Spetsialna pedahohika i psykholohiia : suchas. terminol. slovnyk [Special pedagogy and psychology: present. the terminal dictionary]. Kyiv: Genesis, 2024. 272 с. [in Ukrainian].

11. Stasyuk, T. (2013). Novi tendentsii rozvytku terminoznavstva: zdobutky mizhnarodnoi naukovoï hrupy R. Temmerman [New tendencies of terminology development: the achievements of the international research group led by Rita Temmerman]. Terminological Bulletin: Collection of Scientific Papers. K. : Institute of the Ukrainian Language of the National Academy of Sciences, 2013. Vol. 2 (1)., 38. [in Ukrainian].

12. Shevtsov, A. & Nykonenko, N. (2019). Do pytannia pro porivniannia poniattiino-terminolohichnoho polia haluzi spetsialnoi osvity v ukrainskii ta anhliiskii movakh [To the Issues of Comparison of Conceptual and Terminological Field of Special Education in the Ukrainian and English languages]. Actual problems of the correctional education, 2019. Vol . №13. С. 324 – 340. [in Ukrainian].

13. Krokhmalna, H. (2016). Terminolohichna kompetentnist maibutnikh uchyteliv pochatkovoi shkoly: suchasnyi stan ta shliakhy vdoskonalennia [Terminological competency of future primary school teachers: current state and ways of improvement]. Visnyk of Lviv University. Series Pedagogics. 2016. Iss. 30. P. 110–118.